

سهرهک کۆماری ئێراق و شالیاری دهرهوه بۆ به کوردی ناپه یقن...؟! زاگروس زهردهشتی

له سهردانهکهی وهزیری دهرهوهی دهولتهتی داگیرکاری تورکیا عهلی باباجان بۆ ئێراق و دانوساندن له گهڵ سهرهککۆمار و وهزیری دهرهوه دا، ئهو کۆنگره رۆژنامه گهریانهی که له شاشهی TV کانهوه نیپشان دران. ده بیته مروف به سهرنجهوه لهو وینه و گفۆگۆیانه رامینیت. پیش ئهوهی که رمان له سهر وینهکان بکههه، با سهرنجیک له پیکهاتهی ئیستای دهولتهتی ئێراقی (پهپکه) خواردوو بههین.

له دوای داگیرکردنی کویتهوه له لایهن دولتهتی ئێراقی داگیرکارهوه، دوای سهرهه لدان و رهوه ملیۆنیه کهی گهلی کوردستان، ناوچهیهکی ئازاد بۆ گهلی کوردستان له پاشووری کوردستان له لایهن هاوپهیمانهوه پارێزگاری لیکرا. ئهو بهشهی کوردستان تا رادهیهک نیمچه سهر به خۆیهکی بۆ خۆی مسۆگهر کرد، مروف ده کاریت بیژیت: "دهسهلاتی دهولتهتی ئێراقی

داگیرکار لهو ناوچه ئازادهدا گۆره گوم بوو. "

تا سالی 2003 که هیزی هاوپهیمانه، دهسهلاتی رژیمی فاشی سه ددامیان له نیو برد.

له هه لیزادنه سهراسه ریه کهی خه لکانی ئێراق و باشووری کوردستاندا، جاریکێ تر گهلی باشوور کهوتهوه ناو گه مهی به ئێراقی بوون و له دهستوری ئێراقدا گهلی کورد به دووم گهلی سهرهکی له ئراقداناسرا. له هه مانکاتدا بیرو کهی به فیدرالی بوونی ئێراقیش په سه ندکرا. هه رچه نده تا کو ئیستاش به ته نیا گهلی کورده که ده لیت (دهولتهتی ئێراقی فیدرال) ..؟! ئه وهی مه به ستمه که بیژم ئه وهیه، که گهلی کورد له دهستوری ئێراقدا به دووم گه ل پیناسه و دانپیدا نراوه. زمانی کوردیش به کایه ی خۆی، به ناو زمانیکی فه رمیه له هه موو ئێراقدا و شان به شانی زمانی ئاره بی دوو رووی دراویکن ...!

له لایه کی تریشه وه سهره ککۆماری ئێراق و وهزیری ده وهی ئێراق، که هه ردووکیان کوردن، له لیستی هاوپهیمانهی کوردستان، به واتایه کی تر ئهم دوو به ریزه و گه لیک به ریزی تریش له (به غا) نوینه ری گه لیک ئه نفال کراو کوردستانیک به سوتماککرا و کیمیایی باران ده کهن. که واتا ئه و به ریزانه له لایهن سه رانی دهولتهتی ئێراقی ئاره به وه خیریان پینه کراوه.

ئه ز ده مه ویت ئه وه بیژم، له و کۆنگره رۆژنامه گهریه یی که له گه ل وهزیری دهره وهی تورکیای کۆلونیال عه لی باباجان و مام جه لال و هاوکات هوشیار زیباری له (به غا) سازکرا، ده بوو به ریز سهره ککۆمار (مام جه لال) به زمانی کوردی قسه ی بکرا یه. زمانی شیرینی کوردی وه ک ئامرازیک به کار به ینا یه. له و نوینه ره که لله ره قه کهی تورکی بگه یاندا یه و ناچار بکرا یه که به زمانی شیرینی کوردی گو ی بۆ سیاسه ت را دیری و پاشان بو ی وه رگێر نه سه ر زمانی تورکی.

گه لی کورد ده خوازیته به پراکتیک ریز له زمانه کهی بگیریت، نه ک ته نیا له رووی یاساییه وه زمانی کوردی زمانی فه رمیه بیت له ئێراقدا.

یان به لایه نی که مه وه رۆژنامه و TV کوردیه کان ده بوو ئه وه سه ته نه ته وه بیان هه بووایه، له مه یدانی ئه و شه ره دبلۆماتیه دا ئاماده بوونایه و پرسیاره کانیان به زمانی کوردی رووبه رووی وهزیری دهره وهی تورکیا بکرا یه ته وه. ئه و دم یان ئه و وهزیره فاشیه به بیستنی زمانی کوردی شیتگیر ده بوو و کۆنگره رۆژنامه کهی به جیده هیشت و له چاوی کامیرا کانی جیهانه وه، ئه وهی ده سه لماند که تورک نه ک هه ر ریز له که سایه تی کورد و نوینه ره کانی کورد ناگرن، به لکو ئه مانه به هه موو خانه کانی له شیان وه نکولی له

بوونی گه‌لیکی 40 میلیۆنی و مافه سروشتیه‌کانی ده‌کهن. هه‌روهک چۆن ساڵی 2006 سه‌ره‌ک شالیارانی تورک ئۆردوگان له ولاتی دانمارک له کۆنگره‌یه‌کی رۆژنامه‌گه‌ری که له‌گه‌ڵ سه‌ره‌ک شالیارانی دانمارکدا گرتیان، راپۆرتوانیکی ROJ TV ئاماده‌ی ئه‌و کۆنفراسه رۆژنامه‌یه‌یه بوو. له پرسیاریکیدا ئیڤدوگانی فاشستی سه‌خه‌نکرد، ئیڤدوگان که‌زانی ئه‌و راپۆرتوانه کورده و کار بۆ ROJ TV ده‌کات، داوای له له سه‌ره‌ک شالیارانی دانمارک کرد که ئه‌و که‌سه بکه‌نه ده‌ره‌وه، به‌لام سه‌ره‌ک شالیارانی دانمارک داخوازیه‌که‌ی ئیڤدوگانی دایه دوواوه و گوتی: "ئیمه ناتوانین که‌سه بکه‌ینه ده‌ره‌وه و میدیا ئازاده." سه‌ره‌نجام ئه‌و فاشییه که‌له پوته قوشقی بوو، کۆنگره رۆژنامه‌یه‌که‌ی به‌جیه‌شت. به‌م کاره‌ی راپۆرتوانی ROJ TV رووی راستی فاشیانه‌و ره‌گه‌زه‌په‌رستی ئیڤدوگان له‌لای نه‌ک ده‌وله‌تی دانمارک، به‌لکو له سه‌راسه‌ری ئاوروپا و میدیای جیهانی ئاشکرا بوو.

ده‌بوو، کاک هوشیار زیباریش. له دانشتنه‌کان و گۆنگره رۆژنامه‌یه‌که‌دا له‌گه‌ڵ وه‌زیری ده‌ره‌وه‌ی تورک، زمانی کوردی وه‌ک چه‌کێکی دیپلۆماتی به‌کار به‌ینایه.

ئهدی زمانی کوردی به‌فه‌رمی له ده‌ستوری ئیراقدا نه‌ناسراوه .. ؟!

لۆ گه‌لی کورد دووهم گه‌لی ئیراق نیییه .. ؟!

ئهدی لۆچی شه‌رمه به‌ زمانی کوردی ئاخافتن .. ؟!

ئهدی بۆ سه‌رانی ده‌وله‌تانی هه‌موو جیهان له کۆرو کۆبوونه‌وه نیو نه‌ته‌وه‌یه‌کاندا به‌زمانی شیرینی دایکیان نا‌ئاخفتن ... ؟!

جۆرج بۆشی سه‌رۆکی ئامریکا له چاوپێکه‌وتنیکی تاییه‌ت بۆ که‌نالی ئه‌ره‌بیه، دووای ته‌واو بونی له چاوپێکه‌وتنه‌که به‌ زمانی ئاره‌بی گوتی: "شوکر" ئه‌وه ری‌که‌وت نیییه جۆرج بۆش وه‌ک سه‌رۆکی ده‌وله‌تیکی مه‌زن، وا ده‌لیت. بۆش گوی له راپۆرتکاره‌کانی ده‌گریت، ده‌زانی‌ت که ته‌نیا و شه‌یه‌کیش چه‌ند چه‌کێکی دیپلۆماتی و به‌نرخه.

ده‌وله‌تی کۆلۆنیالی تورک ساڵی پار نه‌یانیه‌شت ئه‌و کیزه کورده له ولاتی سویده‌وه به‌ فرۆکه به‌ هیلی ئاسمانی تورکیا بفری‌ت. له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ناوی که‌چه‌که (کوردستان) بوو. ئه‌م هه‌لوێسته‌ی تورک له رۆژنامه‌کانی سویدا، بلاوکرایه‌وه و گه‌لیک بال‌کیش بوو. ئه‌وه راستیه‌که که‌مالیسته‌کان له جوکه‌ی زمانی کوردیش ده‌ترسن.

لیڤه‌دا پرسیار ئه‌وه‌یه. چما زمان یه‌کێک نیییه له پیکه‌اته گرنه‌گه‌کانی هه‌ر گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک ... ؟! کورد ده‌بی‌ت ئه‌وه باش بزانی‌ت ... که زمانه‌که‌مان بوونمانه ... پیویسته له‌سه‌ر نوێنه‌رانی کورد، که ری‌ز له زمانه‌که‌مان بگرن.

به‌ری‌زان ئیوه له هه‌رکوییه‌ک بن ده‌بی‌ت سمبولی گه‌لیکی ئه‌نفال و خاکیکی سوتماک و زمانیکی ئه‌نفالکراو مان بن.

ده‌نا کورد نه‌مردوون و ئیوه‌ش به‌ زمانی ئاره‌بی فاتیحا و ته‌لقینمان داده‌ن. پیره‌می‌ری نه‌مر ده‌لیت:

ناوی پیغه‌مه‌ر حه‌مه‌ی ره‌سه‌له ... نوێژمان به‌ کوردی لای خوا قبوله‌ ..

گه‌ر ئینکی‌ره‌که‌ی خوا لیم بپرسی ... وای تی‌ده‌خوورم که ئه‌و بترسی ..

ئه‌مه‌ دینمه و دینیکی به‌ هه‌ق ... گه‌ر له‌سه‌ر به‌یتی خۆم بکری‌م پرشه‌ق ...

زاگرۆس زه‌رده‌شتی

29. 10. 2007